

Gevraagd besluit:

De gemeenteraad besluit

Beslispunt 1 : Kennis te nemen van het collegebesluit van 14 juli 2020 om:

I. In te stemmen met de concept-RES NHN als eerste resultaat uit het regionale proces om te komen tot de RES 1.0, met als belangrijkste punten:

- a. Bij te dragen aan de landelijke opgave van 35 TWh hernieuwbare energie in 2030, door de opwek van 4,2 TWh in de regio Noord-Holland Noord;
- b. De kaart met globale zoekgebieden voor opwek van grootschalige wind- en zonne-energie daarvoor als uitgangspunt te hanteren. Het besluit reikt voor wat betreft de kaarten alleen over het grondgebied van de gemeente Den Helder.

II. Heleen Keur te mandateren als lid van de Stuurgroep RES NHN namens de deelregio Kop van Noord-Holland, om de concept-RES met alle hierop ingediende reacties, wensen en bedenkingen aan te bieden aan het Nationaal Programma RES voor doorrekening en advies;

III. Het lokale vervolgproces in Den Helder om te komen tot de RES 1.0 gezamenlijk uit te werken met de lokale betrokken inwoners, bedrijven en belangengroeperingen.

Beslispunt 2: De volgende wensen en bedenkingen in te dienen bij de concept RES-NHN:

I. In de concept RES onder het kopje “innovaties voor de toekomst, onderdeel waterstof “ toevoegen dat Den Helder zich nadrukkelijk positioneert als toekomstig nationaal waterstof HUB en als onderdeel van “Den Helder als waterstofknooppunt” mede een pilot wordt gestart om te onderzoeken of een waterstoftoepassing mogelijk is in de gebouwde omgeving van Den Helder

In verband met de regionale afstemming heeft dit raadsvoorstel een afwijkende opbouw en indeling.

Aanleiding en context (raadsvoorstel)

Op 7 oktober 2019 heeft de gemeenteraad besloten het college van B&W opdracht te geven tot het opstellen van de regionale energiestrategie Noord-Holland Noord zoals beschreven in het raadsvoorstel en volgens afspraken in het nationale Klimaatakkoord. De concept-RES NHN is opgesteld volgens de kaders in de Startnotitie.

Met de ondertekening van het nationale Klimaatakkoord is de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015) vormgegeven.

Hiermee zet Nederland de volgende stap op de weg naar een totale energietransitie met als eerste ijkpunt in 2030 49% CO₂ reductie ten opzichte van 1990,

Om dit te bereiken zijn vijf klimaattafels opgericht die gaan over : 1. Duurzame elektriciteitsopwekking, 2. Gebouwde omgeving, 3. Landbouw en landgebruik, 4. Mobiliteit en 5. Industrie.

Voor de uitwerking van de tafels 1. Duurzame energieopwekking en 2. Gebouwde omgeving hebben de koepelorganisaties VNG, IPO en UvW een meerjarige programmatische nationale aanpak met landsdekkende Regionale Energie Strategieën (RES) afgesproken.

Daarbij is afgesproken dat de besluitvorming over de uitvoering van de RES plaatsvindt via het omgevingsbeleid van gemeenten, provincies en Rijk en via het beleid van de Waterschappen (o.a. waterbeleidsplannen).

De regio Noord Holland Noord (NHN) is één van deze 30 RES-regio's van Nederland en bestaat uit de 18 gemeenten van de deelregio's Westfriesland, Kop van Noord-Holland en Regio Alkmaar.

De gezamenlijke opgave van deze dertig energieregio's is om in 2030 35 TWh op te wekken met grootschalige wind- en zonne-energie op land. Lukt dit niet, dan wordt de nog ontbrekende hoeveelheid TWh over de dertig regio's verdeeld op basis van een landelijke

verdeelsystematiek.

Om te komen tot de RES 1.0 hebben de koepelorganisaties gepleit voor een bottom-up proces als uitgangspunt. In de Startnotitie is dit geformuleerd als: 'zorgen voor maatschappelijk draagvlak door zorgvuldige participatie bij de totstandkoming van de RES'.

Samenvatting van het aanbod in de concept-RES NHN (Hoofdstuk 2)

Op 24 april is de concept RES-NHN openbaar gemaakt, deze is als bijlage bij dit voorstel gevoegd.

Alle bijbehorende kaarten en achtergronddocumenten zijn te vinden op [de website van de EnergieRegio NHN](#)

- Het aanbod van NHN is 4,2 TWh, waarvan 2,2 TWh reeds gerealiseerd of gepland is. Voor de nieuwe opwek van 2,0 TWh zijn 60 zoekgebieden opgenomen.
- Voor deelregio Kop van Noord-Holland gaat het om 16 zoekgebieden die vooral gekoppeld zijn aan infrastructuur en gericht op gecombineerde opwek van zon en wind. Tevens is er een zoekgebied voor zon/wind opgenomen in het IJsselmeer. In Hollands Kroon is geen zoekgebied voor wind op land toegevoegd bovenop de windmolens die daar voor het Windpark Wieringermeer al gebouwd worden. Bovenal wordt flink ingezet op zonnepanelen op grote daken en boven parkeerterreinen. (zie Hoofdstuk 3)
- Voor de gemeente Den Helder gaat het om één zoekgebied opwek zonne-energie . Het betreft het totale havengebied aan de oostkant van de stad (haven, (havengebonden) bedrijfsterrainen, defensieterrainen, luchthaven, aanwezige infrastructuur) : Relevant voor Den Helder zijn verder nog zon-opwek boven parkeerterreinen en eventuele plaatsing van kleine windturbines bij agrarische bedrijven

Proces tot de concept-RES en doorkijk naar RES 1.0 (Hoofdstuk 7)

Opstellen van de kaarten in de concept-RES.

Eerst is voor elk van de 3 deelregio's een "foto energie & ruimte" opgesteld. Daarin zijn de huidige energieopwekking, energievraag en ruimtelijke beperkingen voor zon en windenergie (landschap, natuur, veiligheid en geluid) geïnventariseerd .

Atelier aan de hand van drie scenario's.

Met de foto van de regio als ondergrond zijn vervolgens tijdens regionale bijeenkomsten drie scenario's per deelregio ontwikkeld. Deze scenario's hadden als doel om aan de hand van uitersten te verkennen welke invulling van de duurzame energieopwekking past binnen de deelregio. De scenario's functioneerden zo als kapstok om met stakeholders en belanghebbenden het gesprek te voeren over onder welke condities de opwekking van duurzame energie in de betreffende gemeente passend is. Deze gesprekken zijn in de vorm van lokale ateliers in heel Noord-Holland Noord gevoerd en resulteerden in het bod dat nu voorligt. De onderdelen uit de scenario's die in de bijeenkomsten 'meer positief dan negatief' zijn beoordeeld, zijn opgenomen op de kaart met globale Zoekgebieden.

Nieuwe planning besluitvorming in verband met corona-maatregelen.

De corona-maatregelen hebben geen invloed gehad op het participatieproces en daarmee ook niet op de inhoud van de concept-RES. Maar de maatregelen hebben wel invloed op de planning van de besluitvorming. Daarom heeft de Stuurgroep NHN van 15 april de volgende wijziging van de planning vastgesteld:

- Publiceren voorlopige concept-RES: 24 april (zodat opiniërende commissievergaderingen georganiseerd kunnen worden voorafgaand aan collegebesluit, en de deelnemers aan het proces geïnformeerd worden en reactie kunnen inzenden)
- Besluit colleges, GS, DB: mei/juni
- Reactieperiode voor deelnemers aan bijeenkomsten en belanghebbenden: 24 april tot september
- Wensen & bedenkingen raden, staten en AB: augustus/september

- Concept-RES formeel indienen bij NP RES voor doorrekening en advies: 1 oktober 2020
- Reactienota vaststellen door colleges: januari 2021
- Vaststellen RES 1.0 door raden, staten en AB: voor 1 juli 2021

Deze planning sluit aan op de aangepaste landelijke planning voor de RES. Uw raad heeft op 22 april kennis genomen van de nieuwe planning.

Beoordeling door Nationaal Programma RES

Het NP RES maakt samen met het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) een doorrekening van het aanbod van de regio. Ook geeft het NP RES advies voor de verdere uitwerking naar de RES 1.0. Het beoordelingskader hiervoor bestaat uit vier onderdelen:

1. Kwantiteit (het bod van de regio, als bijdrage aan de landelijke opgave van 35 TWh)
2. Ruimtelijke inpassing
3. Maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak
4. Systeem efficiëntie

In oktober start het NP RES samen met PBL de RES-analyse. Het advies wordt uiterlijk 1 februari 2021 opgeleverd, net als de verdeelsystematiek van de mogelijk resterende landelijke opgave. Dit laatste lijkt overigens niet nodig te zijn, aangezien de nu opgeleverde concept-RESsen landelijk al tot ruim boven de 35 TWh optellen. Het advies is input voor de uitwerking naar RES 1.0.

Van de concept-RES naar de RES 1.0

In de vervolgstappen wordt de concept-RES verder aangevuld en geconcretiseerd. Dit leidt tot de RES 1.0. Voor de vervolgstappen worden vele reacties opgehaald:

- wensen en bedenkingen van de raden, Provinciale Staten en het Algemeen Bestuur van de waterschap (augustus/september)
- reactie van deelnemers aan het participatieproces en belanghebbenden, inclusief alternatieve plannen en visies (24 april tot september)
- beoordeling door het Nationaal Programma RES

Deze reacties worden integraal afgewogen en verwerkt in een reactienota, die in januari 2021 voor vaststelling wordt aangeboden aan de colleges, Gedeputeerde Staten en het Dagelijks Bestuur van het waterschap. Dit afwegen doen we niet alleen ambtelijk, maar juist ook samen met de indieners van de reacties en alternatieve plannen.

Vanaf oktober, en waar mogelijk eerder, zetten we de eerste stappen om het zoekgebied haven e.o., zon boven parkeerterreinen en kleine windturbines nader te onderzoeken en/of te concretiseren. Hierbij betrekken we opnieuw onze inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden.

De reactienota en de concretisering van de zoekgebieden verwerken we in de RES 1.0. Deze bieden we ter vaststelling aan, aan alle raden, Provinciale Staten en het Algemeen Bestuur van het waterschap. Vervolgens wordt deze uiterlijk 1 juli 2021 aangeboden aan het Nationaal Programma RES.

Besluitvorming over de uitvoering van de RES vindt plaats via het omgevingsbeleid van gemeenten, provincie en waterschap en wordt elke twee jaar gemonitord en geactualiseerd (zie hoofdstuk 7). In Den Helder wordt hierbij zoveel mogelijk direct meegenomen in de Omgevingsvisie, die parallel met de RES in ontwikkeling is.

Inspraak & participatie

Participatieproces tot aan de concept-RES.

Een belangrijk kader uit de Startnotitie is 'zorgen voor maatschappelijk draagvlak door zorgvuldige participatie bij de totstandkoming van de RES'. Het uitvoerige participatieproces van de RES-regio NHN is uniek voor Nederland. Om te komen tot de concept-RES zijn er 47 regionale en lokale bijeenkomsten georganiseerd in Noord-Holland Noord. In totaal hebben circa 1500 mensen deelgenomen en meegedacht. Iedereen kon meepraten: inwoners, energiecoöperaties,

netwerkbeheerders, agrariërs, ondernemers, natuur- en milieuorganisaties en maatschappelijke organisaties. Een groot aantal deelnemers was als vertegenwoordiger aanwezig namens een grotere achterban. Het bereik van de ateliers is daarmee nog groter dan alleen de aanwezigen. Tijdens alle regionale en lokale bijeenkomsten is zonder uitzondering kritisch en constructief samengewerkt en is opgehaald waar wel en geen draagvlak voor is. Ook de lokale bijeenkomst in gemeentehuis aan de Verkeerstorenweg In Den Helder was goed bezocht. Daarnaast is ook tijdens de digitale raadsinformatiebijeenkomst begin juni nog de nodige input geleverd over de energietransitie die ook voor de concept-RES is gebruikt.

Gelegenheid voor reacties door deelnemers aan de bijeenkomsten (o.a. inwoners en ondernemers)

De voorlopige concept-RES is voor reactie toegestuurd aan de deelnemers aan de bijeenkomsten. Regionaal heeft een aantal partijen alternatieve plannen of visies ingediend (Natuur & Milieufederatie, LTO en Staatsbosbeheer). De reacties, alternatieve plannen en visies worden integraal afgewogen in de reactienota, en dienen daardoor als input voor de RES 1.0. Een overzicht van de ingekomen reacties, alternatieve plannen en visies wordt begin augustus aan alle raden toegezonden, zodat hier in het besluit over de wensen en bedenkingen nog rekening mee gehouden kan worden.

Gelegenheid voor reactie van gemeenteraden (en Provinciale Staten en Algemeen Bestuur van het Waterschap)

Beeldvorming. De raad is zo goed als mogelijk in positie gebracht bij de totstandkoming van de concept-RES. Veel Raadsleden, Statenleden en leden van het Algemeen Bestuur van het waterschap zijn aanwezig geweest bij de regionale en lokale bijeenkomsten. Hierdoor konden zij een mening vormen over het proces en de inhoud. Daarnaast zijn er in alle deelregio's meerdere regionale raadsinformatieavonden georganiseerd om het proces en de tussenresultaten te bespreken. De meest recente informerende vergadering over de RES in Den Helder was op 9 juni.

Meningsvorming. In de fase waar wij nu zijn aanbeland heeft de raad na de zomer (augustus/september) de gelegenheid om bij de concept RES wensen en bedenkingen mee te geven voor de uitwerking tot de RES 1.0. Ter voorbereiding worden regionale raadsbijeenkomsten georganiseerd op 18 augustus (voor heel Noord-Holland) en op 9 september (Regionale Raadscommissie Noordkop).

Besluitvorming. In de vervolgstappen legt uw raad de kaders vast. Dit doet de raad door de RES 1.0 vast te stellen en vervolgens het omgevingsbeleid aan te passen.

Besluitvorming

Momenten van besluitvorming

De concept-RES is geen statisch eindresultaat, maar een eerste stap in een langjarig regionaal proces. De RES komt vanaf dit moment op meerdere momenten op de bestuurlijke agenda's voor vaststelling:

- Reactienota - vaststelling door colleges B&W, Gedeputeerde Staten en Dagelijks Bestuur Waterschap (januari 2021)
- RES 1.0 - vaststelling door raden, Provinciale Staten en Algemeen Bestuur Waterschap (voor 1 juli 2021)
- Vastleggen RES in omgevingsbeleid gemeenten, Provincie en Waterschap - vaststelling door raden, Provinciale Staten en Algemeen Bestuur Waterschap (2021)
- RES 2.0 en verder - vaststelling door raden, Provinciale Staten en Algemeen Bestuur Waterschap (elke 2 jaar RES monitoren, actualiseren, vaststellen en borgen in omgevingsbeleid)

De concept-RES vraagt om lokale besluiten over een regionaal document. Als een individuele gemeente niet instemt met de concept-RES NHN, dan wordt dit in de aanbiedingsbrief aan het NP RES aangegeven. Er volgt dan binnen de (deel)regio een bestuurlijk gesprek.

Uitvoeringsaspecten en raakvlakken met ander beleidsvelden

RES en Omgevingswet

Er liggen belangrijke relaties tussen de RES en de instrumenten uit de Omgevingswet. De RES gaat over het maken van ruimtelijke keuzes; welke gebieden zijn geschikt voor zon- of windenergie en onder welke voorwaarden? De gemaakte keuzes in de RES krijgen echter pas juridische status bij de vastlegging in het omgevingsbeleid. Voor de uiteindelijke uitvoering van energieprojecten uit de RES is een omgevingsvergunning nodig. (hoofdstuk 7.3)

Teruggerekend is de landelijke planning voor de uitvoering van de RES:

- 2030 CO2 reductie gerealiseerd,
- uiterlijk 2025 aanvraag / verlening omgevingsvergunning (SDE+ subsidie eindigt 2025)
- 2021 de RES borgen in gemeentelijke omgevingsvisies en -plannen en provinciale omgevingsvisie en -verordening.

Het RES-proces in Den Helder verloopt al in afstemming met het proces van de Omgevingsvisie, waardoor borging in het omgevingsbeleid uiteindelijk gemakkelijker wordt.

RES en effecten op andere beleidsterreinen

In de concept-RES NHN zijn de globale effecten onderzocht op landschappelijke waarden, leefbaarheid voor inwoners en cultuurhistorische en natuurwaarden. Ook de globale effecten op de energie-infrastructuur (betaalbaarheid en uitvoering) en de economische effecten zijn inzichtelijk gemaakt.

Daarnaast raakt de energietransitie ook andere beleidsterreinen, zoals economie, leefbaarheid, arbeidsmarkt, onderwijs, reactie en toerisme en innovaties. Ook hebben energie(besparende) maatregelen in de industrie, land- en tuinbouw en mobiliteit invloed op de RES. (zie hoofdstuk 6)

Argumentatie

1. Het ziet in deze concept RES-NHN een goede basis om verder met onze inwoners en bedrijven in gesprek te gaan over het nader uitwerken van de zoekgebieden. We willen dat gesprek zo lokaal mogelijk voeren en dit ook echt in samenspraak met de lokale belanghebbenden vormgeven. Daarbij houden we vast aan hetgeen is vastgelegd in ons Duurzaamheidsprogramma 2020-2050, namelijk dat grootschalige opwek met zonneparken en windmolens alleen acceptabel is met voldoende participatie en draagvlak. Dat betekent dat de leefbaarheid en het landschap voorop staan en dat gestreefd wordt naar zoveel mogelijk lokaal eigendom in lijn met de afspraken in het Klimaatakkoord.

2. U wordt gevraagd om, indien gewenst, wensen en bedenkingen vast te stellen bij de concept RES. Ons college legt er een aan u voor:

I. In de concept RES onder het kopje “innovaties voor de toekomst, onderdeel waterstof “ toevoegen dat Den Helder zich nadrukkelijk positioneert als toekomstig nationaal waterstof HUB en als onderdeel van “Den Helder als waterstofknooppunt” mede een pilot wordt gestart om te onderzoeken of een waterstoftoepassing mogelijk is in de gebouwde omgeving van Den Helder

Wensen en bedenkingen: Waterstof

De energieregio richt zich in de concept-RES op het opwekken van wind en zonne-energie, omdat dit bewezen technieken zijn die voor 2030 gerealiseerd kunnen zijn. Tegelijkertijd wordt er gewerkt aan kansen en innovaties die op langere termijn substantieel grootschalige energie opwekken.

De regio innoveert op het gebied van waterstof en groengas, zoals bij InVesta Expertisecentrum in Alkmaar (H2HUB InVesta), het Koninklijk Instituut voor de Marine (KIM) en Hogeschool Inholland.

Omdat waterstof zelf geen energiebron is maar een energiedrager, zijn er bronnen nodig om waterstof te maken. Groene waterstof is een klimaatneutrale energiedrager die wordt gemaakt via wind- of zonneenergie (door elektrolyse) of met behulp van biomassa (door vergassing). De toepassing van (groene) waterstof is geen onderdeel van de RES, maar kan bijdragen aan het bereiken van de klimaatdoelen. De verwachtingen daarvan zijn in de energieregio hooggespannen. Het toepassen van waterstof in de gebouwde omgeving kan in de toekomst een optie zijn. Hoe en wanneer deze toepassing vorm zal gaan krijgen is nog niet duidelijk omdat groene waterstof nu nog beperkt beschikbaar is. Het zal nog een tijd duren voordat de productie ervan op een redelijk niveau ligt.

Daarom wordt het gebruik van waterstof vooral ingezet voor de industrie en zwaar verkeer. Waterstof biedt ook kansen voor energieopslag, het kan direct worden gebruikt of weer worden omgezet en als elektriciteit worden gebruikt. Tegelijkertijd brengt waterstof echter ook vraagstukken met zich mee over de efficiëntie van de productie en de distributie ervan. Op dit moment gaat een deel van de energie verloren bij het omzetten van elektriciteit in waterstof en is de infrastructuur nog niet klaar voor distributie van waterstof. De regio pakt deze vraagstukken al volop aan en is op veel plaatsen bezig met onderzoek naar opschaling van de productie en de toepassing van waterstof.

- In Petten staat Europa's grootste waterstofonderzoeksfaciliteit, het Faraday laboratorium. Hier werkt ECN/TNO aan technologische doorbraken voor opschaling van de productie van (groene) waterstof door middel van elektrolyse.
- Port of Den Helder, Port of Amsterdam en Groningen Seaports gaan op het gebied van waterstof een samenwerking aan en positioneren zich onder de naam Hydroports om hét waterstofknooppunt van Europa te worden.
- DUWAAL is een regionaal waterstofprogramma dat werkt aan de ontwikkeling van een groenewaterstofeconomie in Noordwest-Nederland. Doel is om met een groep bedrijven gezamenlijk en gelijktijdig vraag en aanbod van waterstof te organiseren. Inmiddels hebben vele partijen zich aangesloten bij dit initiatief en wordt er toegewerkt naar de fysieke uitrol van diverse deelprojecten. In de Wieringermeer wordt bijvoorbeeld gewerkt aan een windturbine met geïntegreerde elektrolyse voor de productie van waterstof.
- Door het aanwezige aardgastransportsysteem in Nederland zijn naar verwachting eenvoudige en goedkope verbindingen te realiseren voor het transport van waterstof. Niet alleen binnen de regio, maar ook voor de export van waterstof naar andere regio's in binnen- en buitenland, en later ook voor de import van waterstof via de haven van Den Helder
(tekst uit de concept RES 1.0)

Financiële consequenties

Het opstellen en uitvoeren van de RES leidt tot extra uitvoeringslasten voor gemeenten. Het budget voor het RES-proces is tot de RES 1.0. geborgd door een landelijke bijdrage waarmee de programmaorganisatie wordt gefinancierd. Hoe de extra uitvoeringskosten voor gemeenten er na 2021 uitzien is nog onzeker. Denk daarbij aan bijvoorbeeld de uitvoering/vergunningverlening van de RES-projecten. Hiervoor wordt landelijk een artikel 2-onderzoek gedaan, dat voor 2021 gereed moet zijn.

Communicatie

De website en nieuwsbrief van de energieregio NHN zijn het centrale communicatiemiddel. Op de website zijn alle documenten gepubliceerd, waaronder de startnotitie, fotodocumenten, scenario's en verslagen van onderzoeken en lokale bijeenkomsten. U kunt hier kennis van nemen via:

www.energieregionhn.nl

De concept-RES NHN is op 24 april openbaar gemaakt en gepubliceerd. Alle deelnemers en

geïnteresseerden van de regionale en lokale bijeenkomsten zijn hierover geïnformeerd en uitgenodigd te reageren. Hierover is ook een persbericht en een raadsinformatiebrief uitgegaan. Ook hebben er verschillende artikelen in de krant gestaan over de concept RES.

Publiekssamenvatting

Op 7 oktober 2019 heeft u besloten het college van B&W opdracht te geven tot het opstellen van de regionale energiestrategie Noord-Holland Noord. De concept-RES NHN is opgesteld volgens de kaders in de Startnotitie. Nadat de raad hier eventuele wensen en bedenkingen op heeft gegeven kan deze worden aangeboden aan het Nationaal Programma RES.

